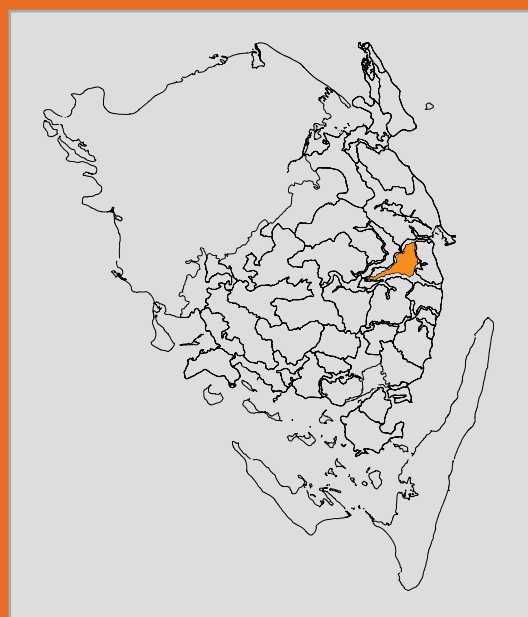
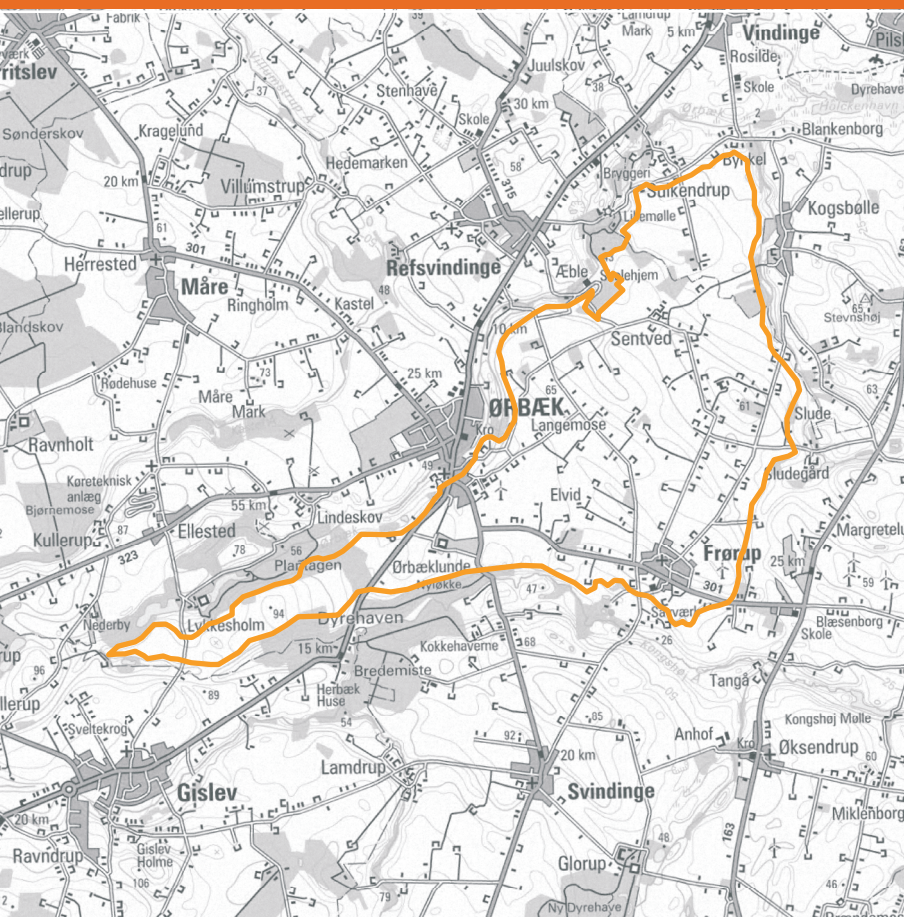

Sentved Morænelandskab

Landskabskarakterbeskrivelse
og -vurdering
område nr. 10

Foto 1 Udsigt over det opdyrkede morænelandskab

Foto 2 Fra registreringspunktet set mod vest

Foto 3 Fra registreringspunktet set mod syd

Landskabstype

Storbakket moræneplateau og gårdlandskab med landsbyer langs randen ned til de omkringliggende ådale.

Nøglekarakter

Storbakket morænelandskab i omdrift, spredte gårde, skovområder og diger langs markskel.

Geografisk lokalisering og afgrænsning

Karakterområdet er beliggende umiddelbart øst for Ørbæk. Området afgrænses på alle sider af tunneldale, der har skåret sig ned i morænen.

Naturgrundlag

Bogstavkode: Age (Morænelandskab fra sidste istid, moræner, storbakket)

Geomorfologi

Sentved morænelandskab er dannelsesmæssigt en del af et større sammenhængende morænelandskab fra sidste istid, som er gennemskåret af det østfynske tunneldalssystem.

Jordtype

Den altdominerende jordtype er moræner. Ferskvandsdannelser, smeltevandssand og morænegrus forekommer i små mængder spredt i området.

Terræn

Terrænet er overvejende storbakket og jævnt faldende fra sydvest (90 m.o.h) mod nord (25 m.o.h) over en afstand

på ca. 11 km. Regionens højeste punkt, 94 m.o.h. er beliggende umiddelbart sydøst for hovedgården Lykkesholm.

Kompleksitet

Der er ingen markant variation mht. jordtyper og terræn

Hydrologi

Der er ingen markante hydrologiske forhold

Arealanvendelse

Bevoksningsstruktur

Bevoksningen i området domineres af små til mellemstore skovområder og enkelte plantager med juletræer og frugttræer. Arealet af skovområderne varierer fra få ha til ca. 30 ha og består overvejende af løvskov.

Dyrkningsform

Intensiv landbrugsdrift dominerer karakterområdet. Dyrkningsformen i området er karakteriseret ved en blanding af større fuldtidslandbrug og mere ekstensive deltidsbedrifter med mindre husdyrhold. Markfelterne er overvejende middelstore og afgrænset af markskel i form af diger.

Bebyggelsesmønstre

Bebyggelsesmønsteret i området er karakteriseret ved kun få landsbyer; Frørup og Sentved, foruden dele af Ørbæk by. Gårdene, der ofte er beliggende midt på markfelterne, samt husmandssteder langs vejene, danner det overordnede bebyggelsesmønster. Bebyggelsen i området bærer ikke præg af nærhed til større byer, og er ikke særskilt vedligeholdet.

Gårdbegyggelsen er generelt stuvet sammen på den højestliggende del af moræneplateauet med kun få gårde beliggende ned til de tilstødende tunneldale, der omkranser karakterområdet.

Ørbækklunde er områdets eneste hovedgård.

Tekniske anlæg

Foruden et netværk af især mindre veje gennemskæres karakterområdet af enkelte små højspændingsledninger. Vindmøller er opsat i mindre klynger (2-4 stk.), spredt i området. SØ for Ørbæk findes en mindre transformatorstation.

Kulturhistoriske mønstre og anlæg

Området er generelt fattigt på kulturhistoriske mønstre. Strukturer fra udskiftningsbruget kan dog enkelte steder stadig erkendes, bl.a. stjerneudskiftning omkring Sentved og blokudskiftninger nord for Frørup.

Landskabskarakteren

Landskabskarakteren er især betinget af det storbakkede dyrkede morænelandskab med spredte små- til mellemstore gårde, skovområder, enkelte hegn langs vejene og bevoksede diger.

De overordnede landskabsrum afgrænses af skovene, mens landskabsrummene underopdeles af transparente levende hegn og sporadisk bevoksede diger og gør at landskabet opleves middelskala uden egentlige mønstre. De store bløde bakker sammenholdt med at ka-rakterområdet afgrænses til alle sider af lavereliggende ådale gør, at kig ud over landbrugslandskabet og omkringliggende ådale findes spredt i området.

Generelt er området et enkelt og homogent fremtrædende jordbrugslandskab med Ørbækslunde hovedgård som eneste landmark

Landskabskarakterens kulturhistoriske oprindelse knytter sig især til tiden omkring udskiftningen og afspejler således forholdene for det udskiftede jordbrugslandskab.

De landskabselementer der betinger karakteren fremtræder overvejende velholdte området er ikke markant påvirket af tekniske anlæg.

Ørbækklunde er områdets eneste hovedgård.

Hovedbygning er opført i 1590'erne og de primære dele af avlsgården er fra ca. 1630. Ørbækklunde er udparcelleret af landsbyen Ørbæks ejerlav.

Ørbækklunde ejerlav kan erkendes og inkluderer foruden hovedgården, to voldsteder og Lunde Møl-legård.

Landskabskarakterens oprindelse

Landskabskarakteren har især sin kulturhistoriske oprindelse i tiden omkring udskiftningen.

På trods af sløjfning af mange diger og hegn, er de kulturhistoriske mønstre, der betinger udskiftningsbrugene stadig synlige, med bl.a. stjerne- og blokudskiftninger. Således er tidsdybden omkring 200 år og boniteten og naturgrundlagets indflydelse på de kulturbetingede mønstre, afspejles tydeligt i den intensive jordbrugsdrift, der stadig præger området.

Rumlige og visuelle forhold

Skovområderne danner de overordnede landskabsrum. De bevoksede diger og levende hegn underopdelers sammen med skovområderne landskabsrummene, og får den stor-

bakkede moræne til at fremstå som et middelskala jordbrugslandskab. Mønsteret i området er svagt og strukturen præges af landbrugsflader af varierende størrelser, som stedvist brydes af linier i form af hegn og bevoksede diger. Hegn og diger opdeler markfelterne i firkantede og trapezformede felter betinget af matriklerne, uden nogen overordnet orientering. I det SV hjørne af karakterområdet, omkring Ørbækslunde og videre vestpå, er markfelterne og derved skalaen lidt større end i det resterende område.

De store bløde bakker der primært er orienteret SØ-NV samt det forhold at området er afgrænset på alle sider af lavereliggende tunnel- og ådale bevirker, at der lokalt forekommer kig ud over landbrugslandskabet og de tilstødende ådale.

Bebyggelsen består skiftevis af større gårde, placeret ude på markfelterne og mindre gårde og husmandssteder langs vejene, og det får samlet set området til at fremstå som et varieret landbrugslandskab. Ørbækslunde fremstår hovedgårdsmiljøet med stor intakthed. Landskabskarakteren forstyrres ikke nævneværdigt af de nytillkomne højspændingsledninger og vindmøller som findes i området.

Spredt rundt om på de ellers intensivt dyrkede marker ses småbevoksninger og enkeltstående træer.

Arter som: hassel, hylde, seljerøn, poppel og syren er dominerende i de levende hegn og sporadisk bevoksede diger.

Der forekommer ingen større trafikårer eller markante tekniske anlæg i området og støjniveauet er afdæmpet. Enkelte mindre klynger af vindmøller er den eneste form for visuel uro i området, der generelt fremtræder middelroligt.

Landskabskarakterens nøglefunktioner og udviklingstendenser

Nøglefunktioner til opretholdelse/styrkelse/genopretning af landskabskarakteren

Nøglefunktioner og potentialer for opretholdelsen af områdets oprindelige landskabskarakter er betinget af en fortsat landbrugsdrift, hvor gårdenes funktion opretholder de dyrkede arealer. Til fortsat opretholdelse af landskabskarakteren er det essentielt at bevare de rumdannende elementer i form af skovområder og de resterende hegn, diger og alleer.

Landskabskarakteren afspejler stadig landskabet som det blev udformet under udskiftningen, med gårde og husmandssteder strategisk placeret på den opdyrkede moræne. Den største forandring er sløjfning af hegn og især

diger, der stedvist fremstår hullede i dag. Markfelterne er således blevet større og landskabets udtryk er mere åbent og overskueligt. Ønskes tidligere tiders markstruktur rekonstrueret, kan der genskabes diger og hegn. Samtidig er funktionen af enkelte af husmandsstedernes ændret til fordel for beboelse ofte med frasalg eller bortforpagtning af jorden til følge.

På trods af nyplantede alleer omkring.

Planmæssige og retlige forhold

I henhold til Regionplan 2005 er følgende forhold, som har indflydelse på landskabskarakteren, fundet.

Vindmøller

Et område sydøst for Sentved er udpeget.

Byvækst

Et område i udkanten af Frårup er forslået

Skovrejsning

Dele af den sydlige del er udpeget som skovrejsningsområde.

Landskabskvalitetsvurdering

Landskabskarakterområde: Sentved Morænelandskab

Landskabskarakteren

Landskabskarakteren er især betinget af det storbakkede morænelandskab med intensivt dyrkede landbrugsflader, spredte gårde, levende hegn og bevoksede diger. Enkelte husmandssteder langs de mindre veje samt enkelte fritidsbedrifter. Landskabskarakteren har sin kulturhistoriske oprindelse i tiden omkring udskiftningen, men en tidsdybde på ca. 200 år.

Vurdering af karakterstyrke

Karakteristisk

Hele karakterområdet.

De karakteristika som er typiske for landskabskarakteren fremstår tydeligt i det meste af karakterområdet. Den storbakkede moræne med de intensivt dyrkede flader, spredte gårde på markerne og husmandssteder langs vejene afspejler landskabskarakterens kulturhistoriske oprindelse samt relationen mellem naturgrundlag og de kulturbetingede mønstre. Siden udskiftningstiden er enkelte kulturhistoriske mønstre dog udvisket og hegn og diger sløjfet. Enkelte husmandssteder har ændret funktion og er overgået til boligformål. Landskabskarakteren vurderes som karakteristisk.

Vurdering af visuelle oplevelsesmuligheder

Der er ingen forhold der betinger særlige visuelle oplevelsesmuligheder i området.

Vurdering af tilstand

Middel

Hele karakterområdet undtagen Ørbæklunde.

Landskabskarakteren har primært sin kulturhistoriske oprindelse i tiden omkring udskiftningen, med de tidligere så tydelige kulturhistoriske mønstre i form stjerne- og blokudskiftning.

I takt med intensivering og effektivisering af landbruget og sammenlægning af markfelter er mange hegn og diger blevet sløjft og landskabet er følgende blevet mere åbent og skalaen større. På trods af denne udvikling kan de kulturhistoriske strukturer og mønstre stadig erkendes, om end i en noget udvisket form. Landskabsselementerne skov, levende hegn og dyrkede arealer fremstår i middel til god tilstand. Husmandsbebyggelsen er dog ikke særskilt velholdt og stedvist er de bevoksede diger hullede og enkelte poppelhegn trænger til styning.

Det overvejende intensivt drevne landbrugsområde fremstår generelt i middel vedligeholdelsesmæssig tilstand. Mange hegn er sløjft og hegn er fældet siden udskiftningstiden, hvilket har efterladt landskabet mere åbnet og med en lidt større skala.

Gårdene fremtræder generelt velholdte, mens flere af de mindre gårde og husmandssteder fremstår knap så velholdte. Højspændingsledninger og spredte klynger af vindmøller virker ikke markant i området og forholdsvis påvirker lokalt, hvorfor store dele af området virker uforstyrret af tekniske anlæg.

I det nøglekarakteristika fremstår i middel vedligeholdelsesmæssig tilstand, samt at områdets karaktergivende elementer generelt er uforstyrret af tekniske elementer, vurderes tilstanden af Sentved Morænelandskab som middel.

God

Hovedgårdsmiljø omkring Ørbæklunde.

Hovedgårdslandskabet lokalt Ørbæklunde adskiller sig fra det øvrige område ved en højere grad af oprindelse samt letopfattelige landskaber og en højere grad af vedligeholdelse. Tilstanden vurderes her som god.

Sårbarhedsvurdering

Med baggrund i landskabskarakterens skala forhold og udviklingstendenserne i området vurderes landskabskarakteren ikke som sårbar.

Som storbakked intensivt dyrket landbrugsområde er

området dog sårbart overfor driftsophør. Opsætning af flere vindmøller eller tekniske anlæg vil påvirke landskabskarakteren.

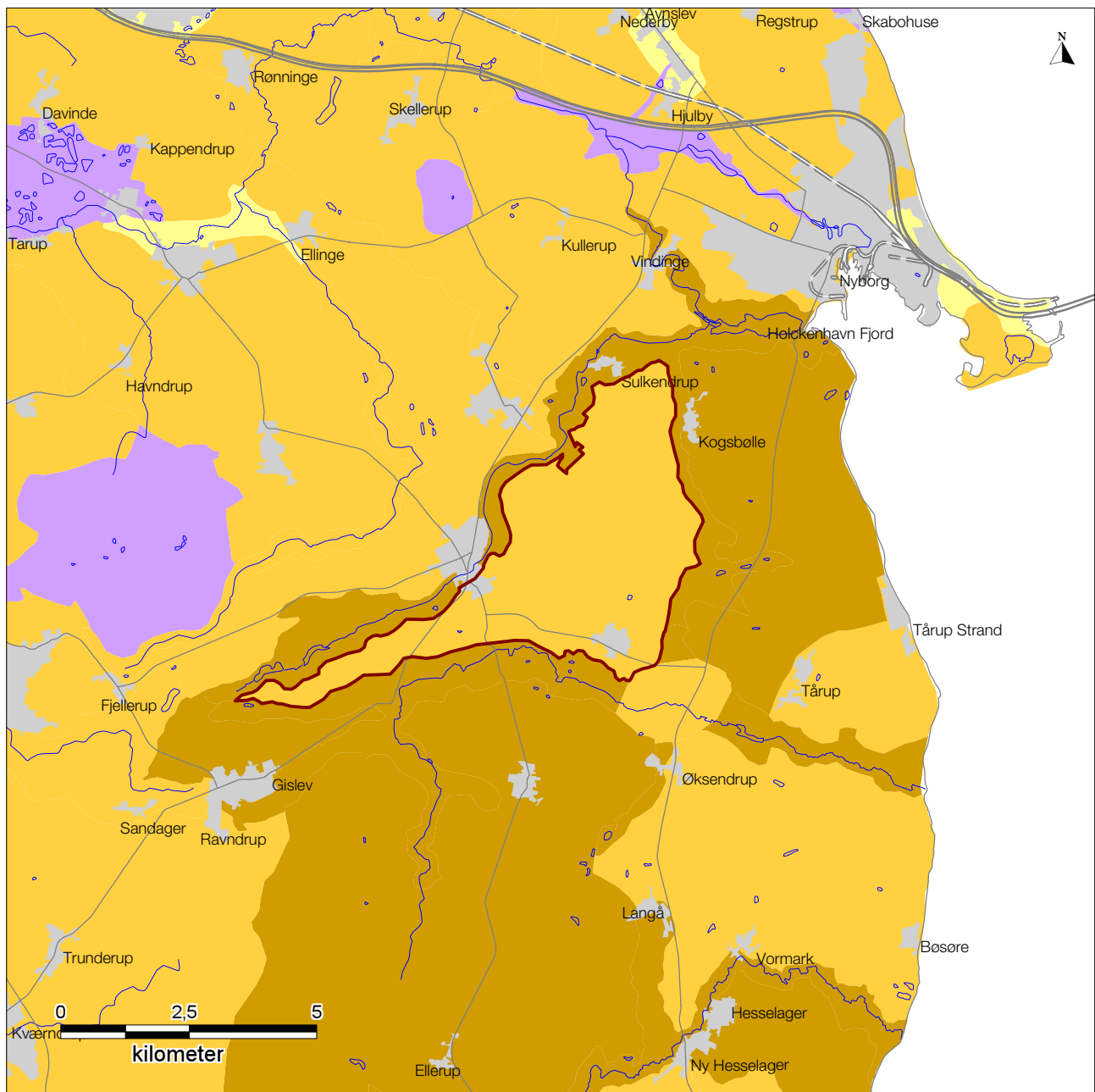
Kapacitetsvurdering

På baggrund af sårbarhedsvurderingen er områdets kapacitet i forhold til relevante planlægningstemaer i Regionplan 2005 vurderet.

Ingen af de planlagte tiltag som fremgår af Regionplan 2005 vil påvirke landskabskarakteren nævneværdigt. Dog skal det bemærkes, at opsætning af vindmøller i den centrale højtliggende del vil kunne påvirke de visuelle forhold. Skovrejsning og mindre byudvikling vurderes ikke at påvirke landskabskarakteren negativt.

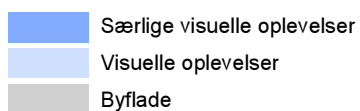
Registreringspunkt:
UTM 32U X: 608457, Y: 6124520
Besigtelsesdato: 06.07.05
Niveau: Regionalt - Fyn
Besigtelsesteam: SGJ/MNS

Vurdering af karakterstyrke

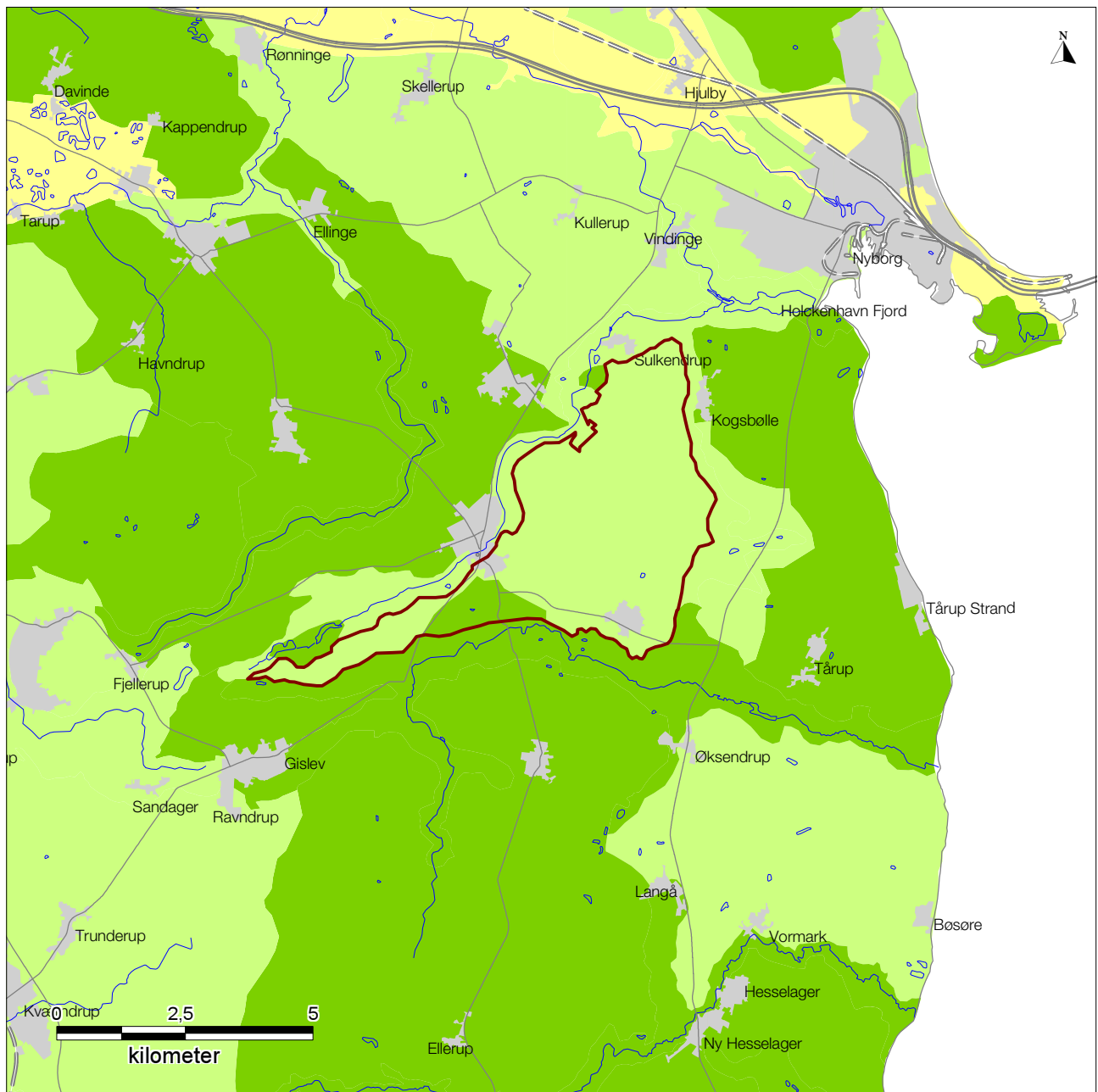

- Særligt karakteristisk
- Karakteristisk
- Karaktersvagt
- Kontrasterende
- Byflade

Forekomsten og styrken af visuelle oplevelsesmuligheder

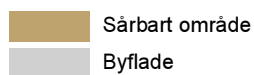
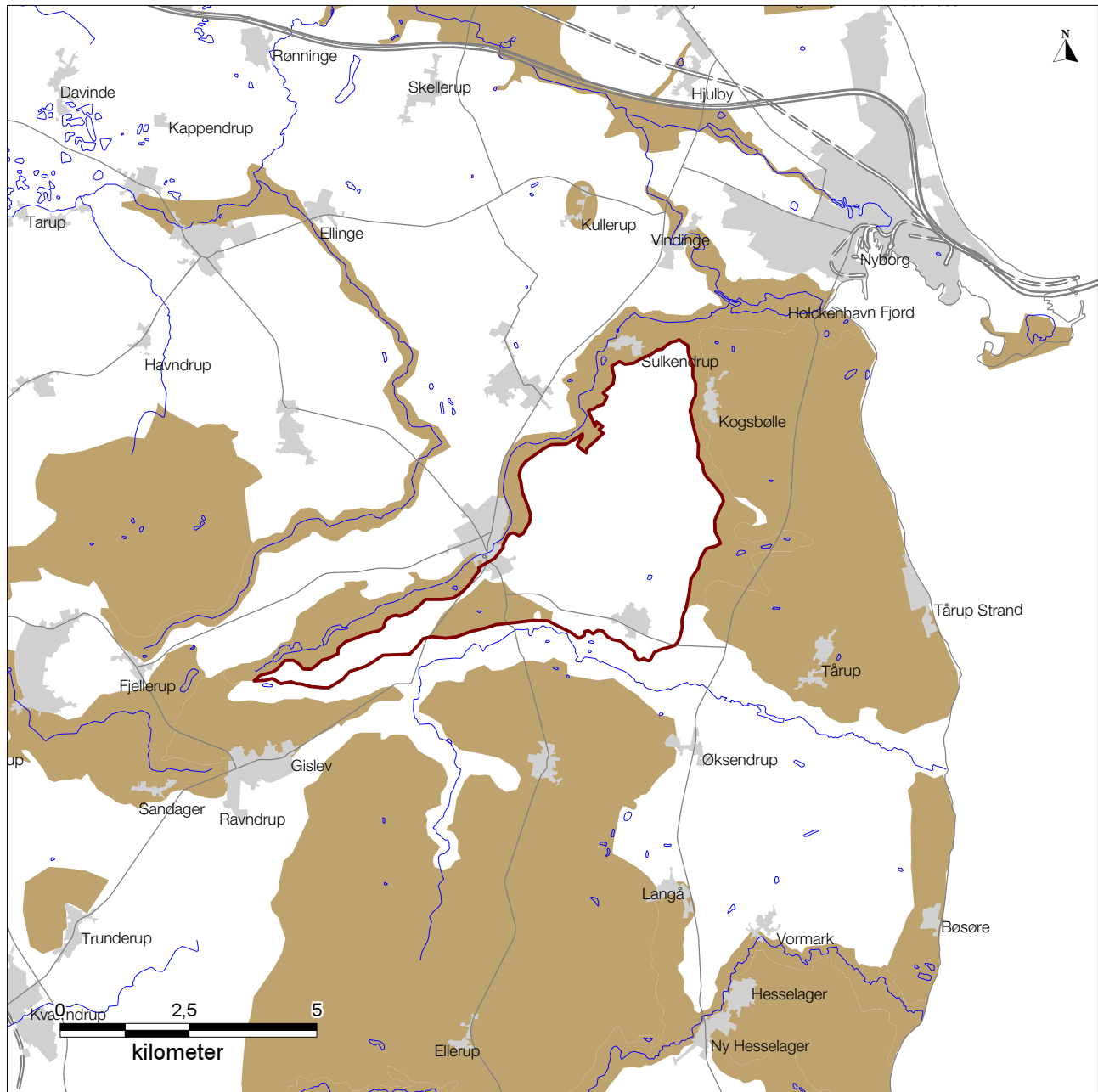

Vurdering af tilstand

- God tilstand
- Middel tilstand
- Dårlig tilstand
- Byflade

Vurdering af sårbarhed

Udgivet af Fyns Amt 2006
Grundmateriale: Kort- og Matrikelstyrelsen
© 1992 KD.86.1023